

Individuele opdracht: Interview

Sabine van Riel – 3897818

22 – 10 – 2014

Inleiding

In deze paper wordt het interview met Jac van Houten beschreven. Van Houten is de voorzitter van de programmacommissie van Stichting Filmclub Schijndel. Filmclub Schijndel is een filmhuis dat is opgericht in 1994. In 2000 is het overgenomen door een nieuw bestuur. Filmclub Schijndel heeft als doel de maatschappelijke en kritische bewustwording te bevorderen door het organiseren van openbare filmvoorstellingen. Op deze manier willen ze filmhuisfilms dichter naar de Schijndelse bevolking brengen. Een interview met de programmeur van Filmclub Schijndel leek mij interessant, omdat we ons in onze projectgroep breed willen oriënteren op de filmsector. We willen de filmsector op vier verschillende niveaus bekijken. Van de grote commerciële bioscoop tot het kleine filmhuis. Filmclub Schijndel telt ongeveer 115 leden, ontvangt geen subsidie en heeft een klein bestuur dat zich inzet voor de Filmclub uit interesse en passie voor film. De Filmclub draait de films in Het Gasthuis en in het City Theater en soms nog op andere locaties in Schijndel.

Na 2000 is het ledenaantal, dat daarvoor op de 70 zat, flink omhoog gegaan, is de Filmclub lid geworden van de NVB (Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten), hebben ze een mooie website en zijn actief geworden op de sociale media. Veel vooruitgang in de afgelopen jaren, maar het bestuur vraagt zich ze vooruitgang zullen blijven boeken. Ze ervaren toch dreiging van bijvoorbeeld de digitalisering en hebben moeite om jongeren te bereiken. In het interview met Van Houten wordt dieper op deze onderwerpen ingegaan en krijgen we een duidelijk beeld van zijn kijk op de filmsector van vandaag de dag.

Deze paper begint met een typering van de programmering van Stichting Filmclub Schijndel. Hoe kan de programmering gekarakteriseerd worden en wat is de programmeringsdynamiek? Daarna volgt een verslag over het interview zelf. Wat heeft Van Houten ons kunnen vertellen over Stichting Filmclub Schijndel, de programmering, de concurrentie en dreiging en het toekomstperspectief. Ten slotte wordt er gereflecteerd op het verloop en de uitkomsten van het interview.

Typering van de programmering

Stichting Filmclub Schijndel programmeert vanuit een sociaal geëngageerd kader. Ze willen nog wel eens van dat kader afwijken om de programmering toch fris te houden, maar de sociale inslag blijft voor de Filmclub het belangrijkste. Zo worden er vooral films vanuit het filmhuiscircuit gedraaid. Hierbij kan gedacht worden aan levensbeschouwelijke films, wereldcinemafilms, spirituele films en documentaires. De films moeten een sociaal karakter hebben. Hierdoor vallen films met bijvoorbeeld veel geweld al snel af. Van Houten geeft in het interview aan zich hier volledig van bewust te zijn en dat het ze hierdoor minder vrij zijn in de programmering, maar dat is de consequentie die dit kader met zich meebrengt. Van Houten geeft in het interview ook een aantal keer aan film echt als een kunstvorm te zien. Dit wil hij de mensen uit Schijndel ook meegeven. Hij wil ze laten ervaren dat films een dieper bewustzijn kunnen raken.

Omdat Filmclub Schijndel op verschillende locaties films draait, hebben ze vaak de keuze om een bepaalde film op een bepaalde locatie te vertonen. Van Houten ziet dit niet als een bedreiging, maar juist als een kans. Bij Het Gasthuis zijn ze heel vrij in de programmering en bij het City Theater gaat dat moeilijker. Daardoor programmeert de Filmclub in het City Theater wat voorzichtiger en draaien ze de wat meer gewaagde films in Het Gasthuis of in Het Doekje, de eigen studio van Van Houten. De Filmclub vertoont ook af en toe films in de open lucht bij 't Spectrum of in de kerk. Dit doen ze om meer recht te doen aan de inhoud van de film.

Op elke eerste dinsdag van de maand wordt er een film gedraaid in het City Theater. Hier worden dus de films gedraaid voor het bredere filmhuispubliek. Op de laatste dinsdag van de maand wordt er in Het Gasthuis een wereldcinemafilm gedraaid. De Filmclub vertoont deze films om de mensen uit Schijndel kennis te laten maken met andere culturen. Vaak geeft de Filmclub een presentatie of lezing vooraf om het publiek toch wat extra's te geven en het de discussie over de film te bevorderen. Ze organiseren ook soms speciale projecten of thema-avonden. Zo kwam uit het interview naar voren dat ze zeven culturele avonden hebben georganiseerd voor de allochtonen in Schijndel. Dat was een groot succes. Zulke projecten vinden ze bij Filmclub Schijndel erg leuk om te organiseren. Ze hebben het gevoel dat de mensen behoefte hebben aan iets dat afwijkt van de standaard. Daarom zoeken ze met die projecten of thema-avonden heel bewust de tegenpolen op.

Stichting Filmclub Schijndel

Jac van Houten is de voorzitter van de programmacommissie van Stichting Filmclub Schijndel. Stichting Filmclub Schijndel is een stichting die al sinds 1994 bestaat. 20 jaar geleden bedachten twee fanatieke film liefhebbers om films te gaan vertonen in het City Theater en dat bleek een groot succes. Uiteindelijk is dit uitgegroeid tot Stichting Filmclub Schijndel zoals dat nu is. Ze vertoonden toentertijd ongeveer één film in de maand. Na zes jaar besloten de twee film liefhebbers met de Filmclub te stoppen en toen hebben ze Van Houten gevraagd het over te nemen, omdat Van Houten altijd kritisch was geweest en vaak met goede ideeën kwam. Zodoende kwam er in 2000 een geheel nieuw bestuur. Van Houten had in het begin vaak moeite met de afweging tussen publieke voorkeur en persoonlijke voorkeur en kreeg daardoor in zijn eerste jaren als bestuurslid veel kritiek. Maar al doende leert men, dus Van Houten professionaliseerde de boel: een praatje vooraf, aparte kleding, de Filmclub werd een stichting door zich aan te sluiten bij de NVB (Nederlandse Vereniging van Bioscoopexploitanten) en er kwam een duidelijk doel in de programmering. De financiën regelt het bestuur helemaal zelf. Ze willen niet afhankelijk zijn van subsidie.

Van Houten is bij Stichting Filmclub Schijndel terecht gekomen, omdat hij een grote interesse en passie heeft voor film. Hij is sociaal bewogen en ziet film als een kunstvorm. Hij is beeldend ingesteld en vindt het bij film vooral erg belangrijk wat het bij hem teweegbrengt. Hij heeft geen specifieke opleiding gevolgd voor programmeur, maar volgt wel geregeld cursussen. Dat wil hij ook blijven doen. Het is belangrijk om je steeds meer te verdiepen en steeds beter te leren kijken.

De functie als programmeur van Van Houten houdt in dat hij één keer in de maand naar de beursdag van de NVB gaat. Hier bekijken hij en zijn twee collega's zoveel mogelijk films. Ze hebben als bestuur bepaald dat ze alle films die ze draaien van tevoren moeten hebben gezien. Ze gaan niet af op recensies, maar bekijken alles met eigen ogen. Vooral belangrijk hierbij is dat de film binnen het kader past dat de Filmclub heeft. Ze draaien alleen films met een sociaal karakter. Van Houten geeft aan dit ook als een beperking te zien, omdat het blikvernaauwend kan zijn om vanuit één kader naar de films te kijken. Daarom wijken ze ook wel eens van het kader af om de programmering toch fris te kunnen houden.

Programmering

Stichting Filmclub Schijndel programmeert dus vanuit een sociaal geëngageerd kader. De sociale inslag blijft voor de Filmclub het belangrijkste. Ze draaien voornamelijk levensbeschouwelijke films, wereldcinemafilms, spirituele films en documentaires. Door dit sociale kader vallen bijvoorbeeld horrorfilms of films met veel geweld al snel af. Van Houten is zich bewust van het gevaar dat dit met zich mee kan brengen, want door een sociaal kader versmallen ze hun vrijheid in de programmering. Van Houten geeft aan dat dit de consequentie is van de stellingname die ze hebben en die consequentie moeten accepteren. Een programmering is ongeveer twee tot drie maanden van tevoren rond, zodat de flyer op tijd naar de leden kan worden opgestuurd. Van Houten is momenteel bezig met de programmering voor december tot en met februari.

Van Houten wil met de programmering eigenlijk heel Schijndel aanspreken, maar dat lukt niet. Ze hebben er veel voor gedaan om jongeren over de drempel te krijgen, maar dat is helaas mislukt. Ze hebben komende maand wel drie films speciaal voor jongeren geprogrammeerd. Het publiek van de Filmclub is ongeveer driekwart vrouw en een kwart man in de leeftijd van 35 tot 60 jaar oud. Van Houten merkt dat het lastig is om nieuw publiek te vinden, maar hij geeft wel aan dat het noodzakelijk is, want mensen worden ouder en gaan zich misschien na 5 jaar lidmaatschap liever ergens anders mee bezighouden. De Filmclub probeert wel veel om het publiek aan te trekken, maar het blijft altijd spannend of er weer evenveel leden zijn als het voorgaande jaar.

Toen Stichting Filmclub Schijndel in 2002 een stichting werd zijn ze flink gaan uitbreiden in het aantal films. Waar ze er in 2002 nog tien hadden, draaien ze er nu wel veertig. Hiervan draaien er tien in het City Theater en 28 of 29 in Het Gasthuis en zijn er twee openluchttheaters bij 't Spectrum. In het City Theater is de programmering minder vrij dan in Het Gasthuis, omdat mensen in het City Theater hun geld al hebben betaald en daar dus ook iets goeds voor terug willen. Van Houten wil de mensen dan toch een fijne film laten zien waar ze achteraf iets aan hebben gehad. Anders zou de Filmclub misschien wel leden kunnen verliezen. Bij Het Gasthuis ligt dat anders. Daar is Van Houten vrijer in de programmering. Films die op het randje zijn of waar twijfel over bestaat, kunnen altijd nog in Het Doekje worden gedraaid. Dat is de studio bij Van Houten thuis. Hij vertoont daar speciale films in een soort huiskamersetting. Bij de programmering houdt de Filmclub veel rekening met de

locatie. De locatie hangt af van het soort film. *Into Great Silence* is daar het toppunt van. *Into Great Silence* is een drie uur durende film waar niet in wordt gesproken. Die film werd vertoond in de kerk. Dat was voor het publiek een echte belevenis.

Om de programmering te promoten brengt de Filmclub een blad uit. Dat mailen ze naar hun leden en geven het tijdens vertoningen ook aan niet-leden. Verder promoten ze de programmering via de website. Het VVV promoot de Filmclub ook redelijk goed, dus dat gaat allemaal prima. Het nadeel is volgens Van Houten dat iets moeilijk de publiciteit in komt als het niet met titel wordt aangekondigd. Maar het is volgens Van Houten niet anders, want dan wordt het veel te duur en de Filmclub wil in het kader van de continuïteit van de onderneming geen subsidie.

De afweging tussen persoonlijke smaak en de smaak van het publiek was in het begin, toen Van Houten de Filmclub net overgenomen had, erg lastig. Hij kreeg veel kritiek. Tegenwoordig lukt die afweging steeds beter. Het belangrijkste is dat de film binnen het sociale kader van de Filmclub valt en dan vallen er helaas soms films af, hoe mooi ze ook mogen zijn. Van Houten geeft nog aan het belangrijk te vinden om mensen op een andere manier naar film te laten kijken. Film is ook kunst en hij probeert die meerwaarde op het publiek over te brengen. Soms zijn de vertoningen dan op het randje en nodigt Van Houten de mensen met kritiek uit bij Het Doekje om de film samen nog eens beter te bekijken. Hij geeft zijn publiek graag iets mee en zet zich daar ook echt voor in. Aan de ene kant wil de Filmclub de mensen dus een beetje tegemoetkomen door voorzichtig te programmeren, maar aan de andere kant wil de Filmclub de mensen echt iets meegeven. Vaak gaat dit samen, maar soms ook niet.

Speciale projecten zijn voor Stichting Filmclub Schijndel erg belangrijk. Het is vaak een groot succes en ze vinden het erg leuk om te organiseren. Zo hebben ze bijvoorbeeld zeven culturele avonden georganiseerd voor de allochtonen die in Schijndel wonen. Van Houten heeft het gevoel dat de mensen behoefte hebben aan iets dat afwijkt van de standaard. Daarom zoeken ze met die projecten of thema-avonden heel bewust de tegenpolen op. Zo draaien ze elk jaar op carnavalsdinsdag een spirituele film. De Filmclub zet hier lol bewust tegenover rust en bezinning. Van Houten vindt interessant om op zoek te gaan naar zulke spanningsvelden en daar iets mee te doen. Een derde project was het hierboven reeds beschreven *Into Great Silence*.

Concurrentie en dreiging

Met de programmering van andere bioscopen of filmtheaters wordt geen rekening gehouden bij Stichting Filmclub Schijndel. Ze komen volgens Van Houten toch altijd aan het eind van de rit. Ze draaien films die in andere filmtheaters al lang geweest zijn en hebben nooit premièrefilms. De Filmclub heeft dan ook helemaal geen last van concurrentie van andere bioscopen of filmtheaters in de omgeving, zoals Den-Bosch, Eindhoven, Veghel of Uden. De mensen die naar Filmclub Schijndel komen zijn vooral geïnteresseerd in wat zij aanbieden. Van Houten zegt ook “hoe meer bijvoorbeeld de Verkadefabriek in Den-Bosch draait, hoe beter ik het vind”. De Verkadefabriek promoot door zoveel mogelijk films te draaien de filmhuisfilm en dat is voor Filmclub Schijndel natuurlijk alleen maar positief. Hoe meer de filmhuisfilm onder de aandacht gebracht wordt, hoe groter de kans dat er meer mensen naar hun toekomen. Ze worden dan enthousiast en komen dan naar Filmclub Schijndel. Als er een ander filmtheater is Schijndel zou komen, zou Van Houten dit wel als een bedreiging zien, maar zolang dat nog niet het geval is, ervaart hij totaal geen concurrentie.

In het interview werd gevraagd of het als een dreiging kon worden gezien dat Stichting Filmclub Schijndel op verschillende locaties draait, maar dit ziet Van Houten niet als een dreiging, maar juist als een kans. Hij kan de films aanpassen op de locatie en andersom en dat vindt hij een geweldige kans waar hij dan ook veelvuldig gebruik van maakt.

Tegenwoordig kunnen mensen makkelijk films downloaden via internet en deze thuis op de bank kijken. Dit ervaart Van Houten wel als een dreiging. De Filmclub zal het oudere publiek niet zo snel kwijtraken, omdat zij minder met internet en downloaden bezig zijn, maar de jongeren zijn echter wel een probleem. Van Houten vreest wel voor het voortbestaan van de filmtheaters, tenzij ze veranderen zoals de Verkadefabriek en de Cinecitta dat hebben gedaan.

Van Houten ervaart ook een dreiging op de continuïteit van zijn bedrijf. Vragen als ‘Kunnen we de leden wel binnenboord houden?’ en ‘Komt er genoeg nieuwe aanwas?’ zijn vragen waar Van Houten zich veel mee bezig houdt. Om het contact met de leden te bevorderen heeft Van Houten de hele website vernieuwd. Dat contact is belangrijk om ervoor te zorgen dat mensen elk jaar weer opnieuw lid worden. Ze hebben bij de Filmclub geen automatisch systeem. Mensen moeten zich elk jaar opnieuw inschrijven. Van de 120 leden

komen er vaak maar 75 opdagen bij een filmvertoning en dit ziet Van Houten toch als een dreiging. Als er nou altijd 100 op kwamen dagen, weet je zeker dat het systeem werkt, maar nu is het ieder jaar weer spannend. Tot nu toe gaat het al twintig jaar goed. In 2000, toen Van Houten het bestuur overnam, waren er bijvoorbeeld nog maar 70 leden. Dit hebben ze wel op kunnen krikken naar 120. Het wordt gewoon afwachten hoe het de komende jaren zal gaan.

Toekomstperspectief

De verwachtingen die Van Houten had in 2000 zijn zeker uitgekomen. Hij wilde het bezoekersaantal hoger krijgen, het bedrijf professionaliseren, meer films draaien en een stichting worden. Dat is allemaal gelukt. Wat Van Houten graag nog wel zou willen in de toekomst is een jonger iemand in het bestuur. Hij heeft behoefte aan een nieuwe frisse blik om de continuering van het bedrijf te bevorderen.

Van Houten is zelf het drukste bezig binnen het bedrijf. Hij maakt de flyers, houdt de website en de sociale media bij, is het drukste bezig met de programmering en regelt alle cursussen. Twee kapiteins één schip gaat heel lastig, maar toch ziet hij wel een gevaar in deze takenverdeling. Je kunt namelijk heel dominant zijn en zonder dat je het door hebt de ontwikkeling van anderen blokkeren. Van Houten denkt dat het voor de Filmclub goed zou zijn als hij zich een beetje terug zou trekken en ruimte zou laten voor een nieuwe kijk op de zaken van een eventueel nieuw en jong bestuurslid.

Stichting Filmclub Schijndel is ook niet meegegaan in de digitalisering, waardoor ze niet actueel kunnen vertonen. Ze hebben gespaard voor een professionele blu-ray, maar of dat over vijf jaar nog steeds mogelijk is, blijft de vraag. Misschien worden ze uiteindelijk wel verplicht om ook over te gaan op digitalisering. Stichting Filmclub Schijndel leeft van dag tot dag en mocht het ooit nodig zijn, bedenken ze er wel weer wat op. Dat is de uitdaging en die uitdaging is belangrijk om helder te blijven.

Tegenwoordig bieden distributeurs hele andere dingen aan dan tien jaar geleden. Toen was het nog echt film als kunstvorm en als artistieke uiting. Tegenwoordig gaat het vooral om zoveel mogelijk publiek trekken en dat vindt Van Houten een heel raar fenomeen. Je kan helaas niet opboksen tegen de wereld, maar Stichting Filmclub Schijndel blijft zich de komende vijf jaar in ieder geval onderscheiden van de standaard en blijft zich richten op de continuering van het bedrijf.

Reflectie

Een interview houden was voor mij een nieuwe ervaring. Ik had moeite met het sturen van het interview. Van Houten kon erg veel vertellen over één onderwerp, waardoor hij in zijn antwoord op vraag 1 al antwoorden gaf op vragen die daarna kwamen. Hierdoor heb ik niet al mijn vragen kunnen stellen, maar wel zeker alle antwoorden gekregen.

Ik had ook moeite met het doorvragen en samenvatten. Ik vond het namelijk lastig om tegelijk naar alles te luisteren wat Van Houten vertelde, om alles te onthouden zodat ik door kon vragen of samen kon vatten en ook nog na te denken over die eventuele vraag of samenvatting. Dat was voor mij veel tegelijk en ik besloot daarom dat het belangrijker was dat ik goed zou luisteren en heb daardoor niet vaak doorgevraagd of tussendoor samengevat.

Door van tevoren een topiclijst op te stellen, kon ik alles goed bijhouden. Ik wist goed wat voor onderwerpen we al behandeld hadden en welke onderwerpen nog moesten komen. Door de topiclijst is de structuur in het interview voor mezelf steeds heel duidelijk geweest. Dat is erg fijn als je nooit een interview hebt afgenomen en niet zo goed weet wat je ervan kunt verwachten. De topiclijst was echt een houvast.

Ik had me van tevoren verdiept in Stichting Filmclub Schijndel door alles op hun website te lezen en op hun Facebook te kijken. Ik had al gelezen over allerlei projecten die de Filmclub had georganiseerd, ik wist waar en wanneer ze de films vertoonden en ik wist al het een en ander over de geschiedenis van de Filmclub. Hierdoor wist ik al heel veel en begreep ik beter wat Van Houten vertelde tijdens het interview. Ik kon alles ook beter onthouden, omdat ik het al een keer had gelezen.

Wat me opviel toen ik het interview later ging transcriberen, was dat ik Van Houten veel ruimte gaf om na te denken. Er vielen vaak stiltes en die vulde ik niet op door een volgende vraag te stellen, maar ik liet ruimte om na te denken. Ik vervulde de rol van een interviewer en niet die van een deelnemer van een gesprek, dus ik denk dat ik dat goed heb gedaan.

Ik ben achteraf erg tevreden over het interview. Het was leuk om te doen en ik heb er veel van geleerd. Ik ben meer te weten gekomen over alle topics die ik van tevoren bedacht had.

Literatuurlijst

Baarda, B., Van der Hulst, M., & De Goede, M. (2012). *Basisboek interviewen: Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews* (Hoofdstuk 1). Groningen: Noordhoff.

Van Houten, J. (persoonlijke communicatie, 16 oktober 2014).

Van Houten, J. *Wie zijn wij?* Geraadpleegd op 21 oktober 2014 via <http://www.schijndelfilm.nl/index.php/contact/61-wie-zijn-wij>

Van Houten, J. *Historie*. Geraadpleegd op 21 oktober 2014 via <http://www.schijndelfilm.nl/index.php/historie>

Bijlage I

Topiclijst

Inleiding

Stichting Filmclub Schijndel in het algemeen

- Filmclub
 - Begin (20 jaar geleden)
 - Financiering
- Achtergrond programmeur
- Functie programmeur

Programmering

- Films
 - Criteria
 - Karakterisering
 - Hoe ver van tevoren?
- Publiek
- Locaties
- Promotie
- Persoonlijke smaak
- Speciale projecten

Concurrentie en dreiging

- Concurrentie
 - Andere bioscopen
 - Onderscheiden
- Dreiging
 - Locaties
 - Digitalisering, internet en downloaden

Toekomstperspectief

- Verwachtingen in het begin
- Wensen voor de toekomst
 - 2020

Afsluiting

Bijlage II

Transcript van het interview met Jac van Houten, programmeur bij Stichting Filmclub Schijndel, op donderdag 16-10-2014.

[00:00:38.21] I: Wij studeren dus in Utrecht en daar volgen wij het vak Programmering van culturele instellingen. We hebben daarvoor de opdracht gekregen om twee programmeurs te interviewen. Laura heeft gisteren iemand bij ET Programmatie geïnterviewd. Daarom zitten we hier. We willen in dit interview ingaan op wat Stichting Filmclub Schijndel nou precies is, de programmering zelf, concurrentie en dreiging en het toekomstperspectief. Ik zal het interview houden en Laura zal aantekeningen maken en zal zelf misschien ook nog wat vragen, mocht ze zelf nog vragen hebben. Dan wil ik beginnen met Filmclub Schijndel zelf. Ik heb natuurlijk op internet een beetje gekeken wat het nou precies is, maar kunt u zelf eens uitleggen wat Filmclub Schijndel nou precies is?

[00:02:15.15] R: Ja, dat is een Stichting die in 2002 geloof ik gevormd is, maar we bestaan al sinds 1994, dus nu precies twintig jaar. Er waren twee fanatiekelingen die film prachtig vonden en in het plaatselijke City Theater regelmatig kwamen en die hadden eens een keer gedacht 'we kunnen eens een film vertonen'. Dat bleek een groot succes. Naar aanleiding daarvan hebben ze een Filmclub opgezet. We hebben die naam ook nog steeds overeind gehouden. Sommige mensen denken daardoor dat wij de films in elkaar zetten, maar dat is dus niet. Die hebben toen eens in de maand een film vertoond. In januari '94 begonnen ze. Mensen konden zich inschrijven en die betaalden dan eigenlijk voor het hele jaar. Dat kostte 40 gulden geloof ik. Het programma werd dan samengesteld door die twee mensen, onze voorlopers, zullen we maar zeggen. Later zijn ze wel gaan kijken of het publiek daar geen inbreng in kon hebben, in de soort films, maar dat varieerde zo gigantisch van de meest extreme films tot feel-good films en lekker lui zitten. Daar kun je niet op programmeren. Uiteindelijk is dat toch allemaal mooi door gegaan. Het ledenaantal lag zo rond de 150, maar dat varieerde per jaar. Na een jaar of zes hebben ze gezegd 'we stoppen er gewoon mee'. Toen hebben ze aan mij gevraagd - omdat ik nogal kritisch was en met voorstellen kwam - of ik het wilde overnemen. Dat heb ik even in beraad genomen, maar uiteindelijk heb ik het gewoon gedaan met iemand anders erbij, dus er kwam een compleet nieuw bestuur. Toen hebben we

toch geprobeerd om het anders aan te pakken. In het begin kom je gewoon in grote valkuilen, want dan is het je eigen voorkeur ten opzichte van de publieksvoorkeur of de perceptie die het publiek heeft met betrekking tot die afgelopen zes jaar. En die hebben wij een beetje overhoop gegooid. Dus we kregen in het begin nogal wat kritiek te verwerken dat onze programmering niet alledaags was, neem bijvoorbeeld *Der Himmel über Berlin*. Dat is ook niet een alledaagse film en die hadden we toch geprogrammeerd, dus dan wordt het toch lastig. We hebben toen iets bedacht om toch het publiek een soort kijkgedrag of een kijkgevoel te geven door ze een handreiking te geven om die film te beoordelen. Toen heb ik ingesteld dat ik voor elke filmvertoning een praatje hield en dat doe ik nu nog steeds. Dat hebben we dus gedaan en het eerste dat ik toen wilde is een stuk professionalisering inbrengen, want het was maar heel vrijblijvend en allemaal leuk en aardig en dorps, dus ik wilde er een nieuwe dimensie aan geven. Toen heb ik gezegd dat we aparte kleding moesten hebben zodat de mensen konden zien wie we zijn, dat we een stichting worden, we gaan bij de Brabantse Filmtheaters toentertijd de VBF, wat nu opgegaan is in de NVB, en een programmering op doel, dus een idee hebben van 'waarom doen wij dit?'. Een van de kenmerken is dat we elke maand een wereldcinemafilm draaien over andere culturen. Dat is vaste prik. Altijd de laatste dinsdag van de maand. Eerste dinsdag van de maand doen we in het City Theater vanwege de financiën, want dat regelen we zelf van A tot en met Z en in Het Gasthuis, een voormalige kapel. Dat is heel mooi. Als je de foto's ziet is dat toch best leuk. Er kunnen honderd man in. Daar doen we het zonder aankondiging, dus dat doen we met Videma regeling, met de vertoningsrechten. We hebben 250 e-mailadressen en daar sturen we dus elke keer van tevoren informatie over de film. We hebben ook een eigen flyer om dat kenbaar te maken voor degene die dat wil. Dat houdt dus wel in dat er dus minder publiek komt, omdat je het niet publiekelijk aankondigt, maar dat doen we in het kader van de continuïteit van de onderneming. Dat was ook een van de stellingnamen, we willen niet afhankelijk zijn van subsidie. We willen onszelf bedruipen. Dat is makkelijk als je entreegelden vraagt. Het is misschien wat makkelijk gezegd dat we onszelf kunnen bedruipen, maar eigenlijk hebben we dat tot nu toe nog steeds volgehouden. Dus in 2002 Stichting geworden en een uitbreiding van het aantal films. Van tien naar twintig naar dertig en nu zitten we ongeveer op veertig films, waarvan er tien in het City Theater draaien en 28 of 29 in Het Gasthuis en twee openlucht filmvertoningen, die gratis aangeboden worden. In het verleden hebben we ook nog

samengewerkt met de KBO, met de scholengemeenschap hier, het Elde College, met Fair Trade organisaties, de Wereldwinkel, de bibliotheek. Dat hebben we allemaal gedaan en dat hebben we de laatste tijd afgebouwd, want het is toch wel heel veel en je ziet ook wel dat we dan als een makkelijke organisatie beschouwd worden. Wij komen met iets en ze zien ons gewoon niet en een praatje houden deden we dan toch wel, maar we hadden het idee dat we als een soort bijwagen kwamen en daar hadden we niet zoveel zin in, dus vandaar dat we daar mee gestopt zijn. Dus dat is in een hele grote lijn wat er allemaal gebeurd is. En het bestuur is een keer veranderd, mensen erin en mensen eruit. We doen het eigenlijk met 3 bestuursleden en 3 mensen voor de hand-en-spandiensten, want het moet allemaal opgebouwd worden. Dat is in grote lijnen het traject. Soms hebben we ook echte projecten. In 2007, misschien ga ik nou te veel in detail, bestond Schijndel zevenhonderd jaar en toen hebben we gedacht 'hoe kunnen we dan iets brengen dat anders is dan anders?'. Toen heb ik aan de gemeente gevraagd hoeveel allochtonen er hier in Schijndel wonen. Die gegevens krijg je niet zomaar, maar ik heb het toch via via gekregen, ook via de gemeente. Toen bleken er dus achthonderd mensen van een andere nationaliteit in Schijndel te wonen. Schijndel is 24 duizend – 25 duizend inwoners, dus dat is vrij aanzienlijk, maar het is een witte gemeente, dus het valt niet zo erg op. Dus toen heb ik contacten gehad met Tsjetsjenen, met Chilenen, met Indonesiërs, met Chinezen en met nog twee nationaliteiten. We hebben zeven avonden verzorgd. Die hebben we zo in elkaar gebracht dat we een voorgesprek hadden, waarbij we één eis hadden: dat we het niet over politiek zouden hebben. Bij de Tsjetsjenen zijn we begonnen, dus dat kon natuurlijk nogal heel tricky zijn. Ik kondigde mensen aan en zij organiseerden de avond zelf. Dus zij hadden zelf een praatje van een half uur en er werd een film gedraaid die wij zelf uitkozen en aan hun aanboden van 'deze gaan wij draaien'. Dat was dan *Dans, Grozny dans*, dat is voor de Tsjetsjenen een hele heftige film, een documentaire. Er werd ook echt gehuild door de mensen die aanwezig waren en ze hadden hun eigen gemeenschap ook uitgenodigd en het was altijd uitverkocht. Er werd ook nog eten geserveerd en bekende spullen van het land - dat kan een vlag zijn, klederdracht zijn of voedsel. Dat hebben we dus zeven keer gedaan en achteraf hadden we nog de gelegenheid om te dansen. Met de Tsjetsjenen was dat dus gelukt en dat is wel leuk, dat de Tsjetsjenen dan gaan dansen met iemand uit Schijndel. Het was een heel groot succes en mensen zeiden ook echt 'dat moet je doorzetten', maar wij vinden het leuk om ergens mee te beginnen en ook ergens mee te eindigen. Want je kunt beter iets wat je

van tevoren bedacht hebt uitvoeren en dan schluss. En we hebben nog een keer een project gehad: *Into Great Silence*. Ik weet niet of je die film kent? Een drie uur lang durende film, wordt niet in gesproken, een stille film over de kartuizer-orde in Zwitserland. Die hebben we in de kerk vertoond. Daar zaten 150 mensen, een volle kerk. Mensen moeten natuurlijk wel zicht op het scherm hebben, dus niet achter een pilaar. Dat was voor de mensen een hele belevenis, want je zit dan toch op zo'n stoeltje, op dezelfde manier zoals die Kartuizers ook op zo'n stoeltje moeten zitten. Zulke projecten vinden wij wel heel leuk. Dan zie je ook wel dat mensen daar toch behoefte aan hebben. Aan iets dat afwijkt van de standaard, wat het dan ook moge zijn. En daarnaast hebben we nog, en dan ben ik klaar, op carnavalsdinsdag een spirituele film. Dus als tegenhanger van lol en bla bla, doen wij bezinning en rust. Dus de tegenpolen opzoeken.

[00:12:34.07] I: Dan vroeg ik me af wat jullie dan de mensen willen laten zien. Waar staan jullie voor en wat willen jullie graag naar de mensen brengen?

[00:12:42.27] R: Sociaal geëngageerde films, dus films vanuit het filmhuiscircuit, zoals wat de Verkadefabriek doet of de Cinecitta, die kennen jullie denk ik wel? Vooral met een sociale inslag. Dat is voor ons het belangrijkste. We kijken daar wel eens vanaf en we zien ook film als kunst. Dus *Mulholland Drive* van David Lynch bijvoorbeeld hebben we ook gedraaid met een hoop kritiek. Dan nodig ik de mensen uit die heel veel kritiek hebben en dan kunnen we het hier nog een keer in mijn eigen studiootje bekijken op een groot scherm. Dus we proberen wel de mensen op een of andere manier te leren kijken dat film niet alleen maar is 'achterover leunen en dat is het dan', maar ook een meerwaarde te geven waar ze misschien denken 'dat is toch anders dan ik gedacht had'. Dat proberen we gewoon te doen.

[00:13:37.05] I: Kunt u iets vertellen over uw functie als programmeur? Wat komt daar allemaal bij kijken?

[00:13:44.27] R: Daar komt bij kijken dat er dus één keer in de maand door de NVB een beursdag wordt georganiseerd. Dat is aanstaande vrijdag, morgen. Dan komen alle programmeurs van filmhuizen naar de Verkadefabriek toe en in alle vijf zalen worden films

vertoond. Dat zijn drie shifts en drie maal vijf is vijftien films. Daar gaan we met z'n drieën naar toe en we proberen iedereen in een zaal te krijgen, zodat we negen films gezien hebben. Soms doen we het met z'n tweeën en soms met z'n drieën in één zaal als we denken: hier zijn we benieuwd naar en dit is precies in het kader wat wij hebben, wat ik je net een beetje uitgelegd heb, sociaal geëngageerde films. Dan denken we 'nou, dat moeten we zien'. Als een het gezien heeft en die vindt het goed moeten we het dus daarna nog een keer gaan kijken, want we bepalen als bestuur dat we alle films van tevoren gezien hebben, dat is ook een gegeven bij ons. We gaan niet af op recensies. We gaan gewoon kijken naar ons kader en valt het binnen dat kader? We willen er nog wel eens uitspringen om toch een tegenwicht te hebben en onszelf ook fris te houden, want een kader is ook een vernauwing en dat is het grootste gevaar aan wat wij doen, vind ik zelf. We zijn ook wat op leeftijd, dus dat is ook een gevaar.

[00:15:01.01] I: Dan wilde ik nog vragen naar uw achtergrond. U hebt net verteld hoe u hier dan terecht bent gekomen, omdat u zelf al veel met films bezig was. Wat is uw achtergrond?

[00:15:07.22] R: Sociaal bewogen en een film zien als een kunstvorm. Ik heb altijd ook met mijn vrouw films gekeken en dat vinden we gewoon prachtig. Ik ben heel beeldend ingesteld, dus minder op tekst. Ik kom dus niet vanuit de leeswereld de film in, mijn vrouw wel, zij komt wel vanuit het belezen gedeelte de film in. Ik ben echt beeldend bezig. Ik ben echt een man die kijkt hoe het is opgebouwd en wat het met me doet. Soms kan ik de tekst ook helemaal niet lezen, zeker bij Russische films en Turkse films, dan moet je zoveel lezen en dan vergeet ik gewoon het beeld. Dan probeer ik het puur uit beelden te halen, dus dat vind ik wel leuk, die spanning. Wat was de vraag eigenlijk ook alweer?

[00:15:21.17] I: Uw achtergrond.

[00:15:27.24] R: Mijn achtergrond. Met betrekking tot film is dat het. Veel interesse. Mijn broer is cineast, dus dat scheelt misschien ook wel. Hij is kunstenaar en heeft ook in Rotterdam een paar films vertoond gehad en af en toe ook een keer de camera bediend om hem te helpen, maar dat is allemaal daarna gekomen hoor.

[00:15:57.02] I: Maar er is niet een specifieke opleiding of zo?

[00:15:56.29] R: Voor mij? Nee, dat is gewoon puur interesse. Dus ik heb ook heel veel cursussen gevolgd met Hans van Driel, jullie misschien wel bekend, komt ook uit Tilburg en Jan Salden. Nou hebben we gistermorgen ook weer een cursus filmanalyse gehad, dus dat blijven we gewoon constant wel doen. We willen echt die verdieping in de film. Het toch nog beter leren kijken, ook al zien we honderd films per jaar. Beetje gek, maar dat geeft gewoon aan dat we gepassioneerd zijn en er graag mee bezig zijn.

[00:16:30.17] I: Dan wil ik nu iets meer ingaan op de programmering. Voor wie programmeren jullie en wat is het publiek dat jullie graag willen aanspreken?

[00:16:39.02] R: Nou, dat zou heel Schijndel moeten zijn, maar dat is dus niet. We hebben er zoveel moeite voor gedaan om jongeren te bereiken om die over de drempel te krijgen, met prijzen, met gratis, met naar de school toe gaan om daar iets te vertonen, maar daar komt niemand op. Dan heb je aan vijf vingers nog te veel. Dus dat is leuk geprobeerd, maar soms denk je kwantiteit - kwaliteit en dan moet je er gewoon mee stoppen en daar zijn we ook echt mee gestopt. We hebben nou in de maand november wel drie films, specifiek voor jongeren. Ik heb ook een flyer gemaakt en een affiche en we gaan naar scholen toe. We hebben contacten met de mensen van school. *Short Term 12* bijvoorbeeld of *Blackbird*, dat is ook zo'n jongen die gepest wordt op school en via de sociale media wat uitingen doet en daar heel veel problemen mee krijgt, en een wereldcinemafilm over Mexicaanse jongens die naar Amerika vluchten om daar een beter leven te krijgen. Nou, dat zijn wel drie jongerenfilms, maar die bieden wij dus niet aan jongeren aan, want die komen niet. We hopen wel een paar, maar dat is denk ik wishful thinking. Maar ons publiek komt dan toch en dat is, zoals het landelijk is, driekwart vrouw in de leeftijd 35-60 en de rest zijn mannen ook ongeveer in dezelfde leeftijd. Ik heb ook met enquêtes meegedaan, ik heb Brabant een keer vertegenwoordigd in Hilversum samen met andere collega's van andere provincies om te kijken of documentaires in filmtheaters haalbaar was toentertijd en dan praten we over vijftien jaar geleden, dus dat vond ik wel leuk. Dat is het eigenlijk. We merken wel dat het gewoon heel lastig is om nieuw

publiek te vinden. We hebben de afgelopen maand, in september, een flyertje gemaakt. Konden de mensen als ze een introduc e meenamen, kon de introduc e voor niets naar binnen. Dat heeft heel veel geld gekost, want je moest een flyer maken, er komen meer mensen, dat is zonder meer het feit, maar ja, de vraag is of die blijven hangen en dat valt altijd tegen. We proberen wel het een en ander binnen onze mogelijkheden, maar het is toch gewoon heel lastig om nieuw publiek te vinden, maar je moet gewoon nieuw publiek vinden, want mensen worden ouder, mensen denken 'ik heb al vijf jaar gedaan en ga eens wat anders doen, ik ga schilderen of boetseren of muziek maken, of ik kan niet meer op een dinsdag', want we vertonen alleen op dinsdag en dat is ook een nadeel natuurlijk. Dat beperkt heel sterk. Dus dat is iets wat we voor de toekomst gewoon lastig vinden om ingevuld te krijgen.

[00:19:46.20] I: Jullie draaien films dus in Het Gasthuis en het City Theater en ook op andere locaties, zoals buiten en ik las ook nog iets over Het Doekje?

[00:20:05.08] R: Het Doekje is hier. Dat doen we alleen voor de leden en daar draaien we bijvoorbeeld films waarvan we denken 'die moet je gezien hebben', maar dat is zo specifiek, dus dat gaat heel moeilijk. In Het Gasthuis kunnen wij vrijer programmeren en in het City Theater kunnen wij iets moeilijker vrijer programmeren, omdat mensen het al betaald hebben. Dus dan zit je een beetje op de wip van toch de mensen iets geven zodat ze zeggen 'we hebben toch een fijne film gezien en we hebben er iets aan gehad' in plaats van iets waarvan ze denken 'dat is toch helemaal niets'. Dan verlies je namelijk de leden. Je moet daar dus een beetje marchanderen of een beetje wikken en wegen. En bij Het Gasthuis zijn we heel vrij en daar draaien we wat we willen, maar dan vallen er ook weer films af. *La Grande Bellezza* bijvoorbeeld, vind ik lastig. Het is een lange film, je moet er iets mee hebben, je gaat mee of je gaat niet mee. Of Turkse films, het blijft altijd heel lastig dus die draaien we dan hier en dat is alleen maar voor leden, want er kunnen maar acht man zitten dus dan houdt het ook op. Daar wordt toch mooi gebruikt van gemaakt elke keer. Drie films draaien er nog.

[00:21:29.22] I: En de relatie tussen de locatie en de film? Houdt u dan ook rekening met bijvoorbeeld waar de film over gaat dat het beter past bij een bepaalde locatie, net als die film in de kerk?

[00:21:26.22] R: Ja, dat doen we wel. We hebben nou bijvoorbeeld volgende week dinsdag een film over alzheimer, dus dan nodigen we Welzijn en Zorg hier in De Meierij, iemand die iets weet over alzheimer en die draaien we dus echt in Het Gasthuis, omdat die accommodatie zich daar veel beter toe leent dan het City Theater. Of lezingen doen we ook in Het Gasthuis, omdat dat dichterbij het publiek staat dan in zo'n hele grote zaal waar driehonderd man in kan. Dan staat er iemand voor iets te zeggen, en dan zitten er 120-130 man in en dat werkt niet, die interactie. Dus dat proberen we wel te doen. Anja noemt het ook loco cinema, dat we dus ergens naar toe gaan en iets doen en gebruik maken van de ruimte en *Into Great Silence* is daar wel het toppunt van. En dat is afhankelijk van de film, dus als we een film hebben waarvan we denken 'daar kunnen we iets mee', of dat nou een recente film is of niet maakt ons niet zoveel uit. Daar gaan we dan mee werken en dan gaan we het uitvoeren.

[00:22:34.05] I: En hoever van tevoren hebben jullie ongeveer zo'n programmering rond?

[00:22:34.17] R: Ons blaadje komt eens in de twee-drie maanden uit, dus ik ben nu al bezig vanaf december tot en met februari-maart om dat rond te krijgen. Dat is bij alles, dat is bij jullie product precies hetzelfde. Op het einde is het zweten geblazen en dan moet je heel veel creëren en dan wissel je op het laatste moment nog iets wat van tevoren al heel vast stond om toch een goede mix te hebben, dus dat proberen we wel te doen. Dus dat is over het algemeen twee-drie maanden van tevoren.

[00:23:17.16] I: En als die programmering dan eenmaal rond is dan hebben jullie dus dat blaadje om het te promoten en om publiek te trekken? En verder nog iets aan promotie?

[00:23:26.04] R: Ja, we hebben dan de website en die 250 e-mailadressen. We geven dat blaadje ook af aan de mensen die gewoon komen, want leden komen, maar ook niet-leden kunnen naar binnen toe. Zij betalen dan iets meer. Dat is het enige verschil, meer verschil is er niet. Ja, in mei kunnen ze dan hier wel komen. Dus dan geven we het blaadje en de krant. We hebben hier drie bladen en dan hebben we nog internetclubjes die het Schijndelse nieuws bijhouden. Het VVV promoot ons redelijk goed. Dus dat gaat helemaal goed. Het enige

nadeel is als je het niet met titel mag aankondigen en je moet dan toch de publiciteit in, dan is het gewoon heel lastig. Met zo'n avond voor dinsdag van alzheimer is het wat makkelijker, een speciale thema-avond over alzheimer. Dan heb je alleen maar het onderwerp genoemd, maar je hebt niet gezegd waar de film over gaat. En dat is gewoon lastig.

[00:24:26.28] I: Toen we hier naar toe liepen vanaf de bushalte stond dat ook op zo'n groot bord: Alzheimer Café.

[00:24:46.16] R: Alzheimer Café is weer iets anders. Meestal staat er op dat zelfde bord 'Filmclub in Het Gasthuis' bijvoorbeeld. Daar wordt verder geen titel genoemd. In de accommodatie zelf kun je wel reclame maken. Daar moeten we gewoon mee dealen. Het is gewoon niet anders, want anders is het veel te duur. Normaal gesproken moeten wij om quitte te spelen, om het maar even in de financiën te trekken, moeten wij rond de 110 mensen hebben om uit de financiën te komen. Nou, dat halen we in Het Gasthuis niet, dus dan moet er gewoon geld bij. Dat kun je een tijdje volhouden, maar dat gaat dus niet. De continuïteit van het bedrijf is het belangrijkste en dan ga je maar kijken wat je kunt doen. Nou, dit is de methode. Of we draaien maar tien films, dan is het allemaal geregeld, maar we willen gewoon veel meer films draaien. En dan hebben we deze constructie gevonden, allemaal legaal, allemaal prima, maar er zitten beperkingen aan.

[00:25:35.09] I: U gaf net al aan dat het een beetje wikken en wegen is van persoonlijke smaak en wat het publiek nou graag wil zien. Heeft uw persoonlijke smaak wel veel invloed op de programmering?

[00:25:49.13] R: Nou, het sociale karakter is een heel belangrijk issue. We draaien geen horror bijvoorbeeld. Of films met veel geweld erin sluit ik bij ons ook volledig af. Hoe mooi ze ook mogen zijn, dan draai ik ze maar hier, maar dan haken wij al vrij snel af. Dat is ook weer een gevaar natuurlijk, want dan ben je je eigen vrijheid aan het versmallen. Daar zijn we ons volledig van bewust, maar dat is soms een consequentie van een stellingname en dat moet je gewoon accepteren. Maar we zien wel het gevaar hoor, dat we een soort van

blikvernuwend gaan werken. Dat we wel heel veel films zien, maar daar al sterk een oordeel over hebben, omdat er bijvoorbeeld veel geweld in voorkomt, maar dat het misschien filmisch prima is, of het verhaal is prima of andere redenen. Dus dat is een beetje lastig.

[00:26:53.15] I: Merken jullie ook vanuit het publiek echt een duidelijke vraag naar dat soort films die jullie liever niet programmeren?

[00:26:57.01] R: Nee. Kijk, we hebben bijvoorbeeld dit. Dit heb ik van Rotterdam Filmfestival afgekeken, al heel lang geleden. Dat doen we al 12 jaar. Dus we hebben een terugkoppeling van 'wat vind je van de film?'. Mensen krijgen voor de film dit mee en na de film scheuren ze in wat ze ervan vinden. Die waardering zetten we op de website en soms zetten we er dan ook opmerkingen die mensen plaatsen ook bij. Dat is heel subjectief natuurlijk, want iemand kan het thema niet aanstaan terwijl het een geweldige film is. Die zegt dan slecht, want die heeft er niets mee. En een ander vond het te traag, die heeft er ook niets mee, terwijl die film dus gewoon geweldig is en verhalend, prima. Maar ja, dat maakt niet uit. Mensen bepalen wat het met ze heeft gedaan. Maar dit is eigenlijk, al is het maar één seconde, dat mensen toch een keuze moeten maken. Dus toch dwingen om iets te doen. Sommige mensen weigeren gewoon iets in te scheuren, maar dat spanningsveld zoek ik wel op. Ook al is het maar heel klein en misschien onbeduidend. Dus dat is wat jij zegt, het rekening houden met het publiek. Dat is in het City Theater iets meer wat ik net vertel, omdat mensen toch betaald hebben en dan wil je ze misschien een beetje tegemoet komen uiteindelijk; voorzichtig programmeren. Maar daarnaast kunnen wij ook iets anders programmeren, dus op een andere locatie. Dus als mensen daar interesse in hebben, kan dat altijd. Dus we hebben niet het idee dat wij alleen maar mensen tevreden willen stellen. Dat dus niet.

[00:28:56.06] I: Oké, dan nog wat over de concurrentie en dreiging. Houden jullie rekening met de programmering van andere filmhuizen of bioscopen die hier in de buurt liggen?

[00:29:03.24] R: Nee. Daar kom ik toch altijd op het eind van de rit. We hebben nooit premièrefilms, dus de mensen hebben de films al gezien. Er zijn zelfs leden bij die zeggen van

'ik heb de film al gezien, maar ik vond hem zo leuk, dus ik kom hem nog een keer kijken', of ze komen niet. Ik ben ook wel blij met de Verkadefabriek, want vroeger was hier het Jeroen theater, dat was één zaal en dan moest je nog zo naar het scherm kijken en nog een klein zaaltje met een scherm van twee meter breed waar de projector elke keer kapot was. Ik heb regelmatig moeten helpen. Dat was zo kneuterig voor een stad als Den-Bosch en nu is het gewoon het perfecte theater met vijf zalen en een prachtige accommodatie om koffie te drinken en het theater te bezoeken. Voor mijn part alleen maar koffie te drinken en niet naar de film te gaan. Dus die mix is gewoon goed, want je gaat tegenwoordig niet meer naar een film toe. Nee, je gaat uit, je drinkt wat en je praat wat en je neemt een filmpje mee. En dat kunnen wij niet bieden, want in het City Theater huren wij die ruimte en daar wordt wel koffie gezet en drank geserveerd, maar voor de rest staan er achteraf misschien twintig stoelen waar de mensen op kunnen zitten en die blijven ook nooit hangen. Die gaan ook meteen weg. Daar hebben wij geen invloed op, dus dat is jammer. Bij Het Gasthuis is dat wel, maar daar draaien we met pauze en daar zonder pauze en dan hebben mensen in de pauze al met elkaar kunnen praten en wat kunnen drinken, dus die zijn dan ook weer snel weg. Het is allemaal wat, het ideaal bestaat niet.

[00:30:41.21] I: En is er dan sprake van concurrentie? Dat mensen liever bijvoorbeeld naar de bioscoop in Den-Bosch gaan of in Eindhoven of in Veghel of Uden?

[00:30:50.23] R: Nee, daar hebben wij helemaal geen last van.

[00:31:02.29] I: De mensen die naar jullie komen zijn vooral geïnteresseerd in wat jullie aanbieden?

[00:31:02.29] R: Ja. Ik heb de programmeur van de Verkadefabriek, Ilona van Heeckeren, regelmatig gezegd 'hoe meer jullie draaien, hoe beter ik het vind', want het is het promoten van de filmhuisfilm. Dus als je dan mensen enthousiast kunt maken. Ze kunnen toch niet alle films in de Verkadefabriek zien en dan zien ze in Schijndel 'oh, die wilde ik al zien en die had ik toen gemist'. Dat vind ik allemaal prima. Als er een tweede filmtheater in Schijndel erbij zou komen dan heb ik wel een probleem. Dan zou ik het wel een probleem vinden. Net als

bijvoorbeeld Oudenbosch, die heeft daar gewoon last van. En Lisse, waar we veel contacten mee hebben, komen van een andere locatie en die gaan nu naar een nieuwere locatie toe en die nieuwe locatie draait de uitbaat ook films. Net als bijvoorbeeld zo'n film als Intouchables, ik noem maar wat, die draait het Filmhuis niet, want hij draait hem als eerste. Zo simpel ligt dat. Nou, dan zou ik ermee stoppen. Daar pas ik voor. Dan zou ik het wel als een bedreiging zien, maar dit vind ik alleen maar promotie. Een andere film dan de bioscoop zeg maar, de blockbusters.

[00:32:24.24] I: U draait dus films op verschillende locaties. Ervaart u dit wel eens als een beperking voor de programmering?

[00:32:30.00] R: Nee, als een kans. Echt als een kans.

[00:32:38.14] I: Dat u ook de locatie kan aanpassen op de films die u draait?

[00:32:41.04] R: Ja. Ik vind dat gewoon echt geweldig, omdat je dan ook iets anders kunt programmeren. Je begint eigenlijk opnieuw, want wij hadden een soort geschiedenis van zes jaar. Wat ik al vertelde, toen wij begonnen programmeerden wij iets anders en werden gewoon teruggefloten, want de leden zeiden 'hier hebben we voor betaald'. We kregen ook veel echt kritiek en boze mailtjes en 'ik wil mijn geld terug', een hele hoop. Nou met de sociale media is het nog erger, maar dat hebben we nou achter ons, maar toentertijd werd het gewoon per mail gedaan. Nee, ik vind het zelfs een prima kans.

[00:33:25.28] I: Dat is fijn. Tegenwoordig downloaden veel mensen films en kunnen ze makkelijk thuis op de computer kijken. Ervaart u dit als een bedreiging?

[00:33:35.08] R: Ja, in principe wel ja. Dat wel.

[00:33:38.08] R: Het is misschien wel het oudere publiek dat naar jullie toe komt, die misschien minder via internet kijken?

[00:33:41.20] R: Ja, dat klopt en daarom is het nog moeilijker geworden om jongeren te bereiken, want als wij hier een film draaien, dan hebben ze die vier maanden geleden al gedownload en gezien, ook al is het maar voor mijn part op zo'n klein schermje. Maar iets groots ervaren, want ik vind film kijken samen heeft een andere betekenis dan alleen op je smartphone of je tablet. Je gaat van huis uit ergens naar toe, je moet ervoor betalen, je komt mensen tegen in je eigen dorp, je kijkt samen in een donkere ruimte en je beleeft hetzelfde, maar ze zijn allemaal verschillend. En die meerwaarde kunnen wij dan bieden en daar kan geen ander medium tegenop. Maar ja, de vraag is of mensen dat blijven doen. Dat weet ik niet. Maar ik vind heel dat downloaden en zo'n netflix, dat het straks voort gewoon wordt om on demand 'nou, ik wil vanavond een filmpje zien', je kijkt duizend films, dat zie ik wel als een bedreiging ja. Ik denk ook dat de videotheken zijn vertrokken en dat toch op den duur er maar weinig filmtheaters over blijven. Dat gevaar zie ik wel. Ook al worden er steeds meer complexen gebouwd, maar ik zie er toch wel een dreiging in. En ik denk dat filmtheaters daar nog meer mee te maken zullen krijgen als zij niet veranderen zoals de Verkadefabriek en LUX en ook een klein beetje als bij Cinecitta. Je moet gewoon een avondje uit gaan en dan pik je de film mee. De Verkadefabriek verdient het meeste geld met drank en eten. En dat is met Plaza Futura denk ik ook, in Eindhoven. En Cinecatta, als je daar binnen komt en je slaat rechtsaf en een grote ruimte en dat is het dan. En ergens achteraan heb je nog een filmtheatertje waar een man of vijftig of zestig kunnen zitten op een toch iets kleiner scherm, behalve de grote zaal dan. Dus de schermen worden kleiner en de afstand met thuis kijken op een groter scherm worden ook steeds groter en goedkoper. Ja, wat is het verschil? Gewoon anders. Ik moet dat nog zien, of het allemaal nog bestaat over tien jaar of vijftien jaar.

[00:36:00.10] I: Zijn er verder nog bedreigingen die u tegen bent gekomen?

[00:36:04.07] R: Ja, de continuïteit van ons eigen bedrijf. Kunnen we die mensen binnenboord houden? Komt er genoeg nieuwe aanwas? We hebben nou pas de website veranderd. Dat heb ik allemaal zelf gedaan, ook wel heel leuk. Ook weer om geld te besparen natuurlijk, maar het is ook leuk. Ja, om toch een interactie te hebben met de mensen. Mensen moeten weer opnieuw lid worden elke keer. We hebben geen automatisch systeem dat ze een acceptgiro binnen krijgen of het wordt automatisch van de rekening afgeschreven. Nee, het is

elk jaar weer opnieuw. We zien ook wel dat als mensen betalen, we hebben nou denk ik 110-115 leden, er komen er maar 70 of 75 elke keer. Maar dat verandert ook elke keer wel, maar ik denk van 'ja, je hebt toch betaald, je komt toch gewoon', maar ja, die hebben hem al gezien of die hebben geen tijd, er is altijd wel wat. En dat vind ik af en toe wel tegen vallen. Als er nou van de 115 honderd komen elke keer, denk ik 'het systeem werkt'. Dus dat vind ik wel een bedreiging. Je moet toch elk jaar weer die mensen zien te motiveren om toch lid te blijven. En er zijn er bij die het zo geweldig vinden wat we doen, die denken 'die 47,5 euro is niks en dan kom ik maar vier of vijf keer', maar die kunnen dan beter een los kaartje kopen. Maar ja, die steunen de club nog, want die vinden het toch belangrijk dat we blijven bestaan. Dus dat is elk jaar spannend. Elke keer op het eind van het jaar, want wij gaan niet met het theaterseizoen mee, maar gewoon van 1 januari tot en met eind december.

[00:37:49.15] I: Per jaar bekijken dus?

[00:37:54.00] R: Ja, het is al twintig jaar in principe goed gegaan. Ik weet nog wel toen we het overnamen in 2000, waren er nog maar zeventig leden. Dus je zag dat gewoon echt van een gigantische piek helemaal naar beneden toegaan. Ik heb het weer langzaam op kunnen krikken. Soms is het iets hoger en dan weer iets minder, maar het is toch wel constant 110-120. Er komen er weer bij, er gaan er weer af, die zijn een paar jaar weg en komen dan weer terug. Maar ja, ik heb nogmaals veel moeite gedaan om de jongeren binnenboord te krijgen. Met landelijke enquêtes die gehouden zijn, theaters die daarop donderdagmiddag, op vrijdagmiddag, goedkoop, specifiek voor jongeren, de moviezone toestanden, bijna allemaal mislukt. Dan denk ik van 'dat hoeft ik hier in het dorp ook niet te proberen'. We zijn geen studentenstad. Dus dat is gewoon heel lastig.

[00:38:59.27] I: Nou, dan nog tenslotte het toekomstperspectief. In 2000 hebben jullie het dus overgenomen. Wat waren toen jullie verwachtingen en zijn die dan ook uitgekomen?

[00:39:10.00] R: Ja, die zijn wel uitgekomen. Het bezoekersaantal was vrij laag en we wilden er een nieuwe wind doorheen gooien. Maar dat is altijd, je begint enthousiast als je ergens een nieuwe baan hebt en dan wordt je door je collega's een beetje teruggefloten. Dat is altijd. Wij

zijn niet anders. Professionalisering hebben we doorgevoerd en meer films vertonen in Schijndel. Een stichting worden, dus we zijn ook lid van de NVB geworden, dat was daarvoor ook niet. Dus we kunnen praten met collega's, we gaan bij collega's op bezoek, we kunnen alle films bekijken, we hebben twee gratis kaarten gekregen van de NVB omdat we lid zijn. Is trouwens een heel duur lidmaatschap voor zo'n klein clubje, want een lidmaatschap is toch onafhankelijk van je inkomsten. Maar we kunnen overal voor niets naar binnen, dus als je dat weer tegenover elkaar zet is het ongeveer hetzelfde. De filmbeurzen zijn voor ons heel belangrijk. Ten eerste omdat we dan in korte tijd veel films kunnen zien en we ontmoeten de collega's en hebben het erover, want we hebben contacten met Oudenbosch, met Lisse, met Veghel, met Oss De Groene Engel, Cinemaarten in Zaltbommel. Het zijn over het algemeen kleine theaters, want je zoekt elkaar toch op. Bijvoorbeeld Cinecitta, ik zie hem wel rondlopen en ken hem ook wel, maar ik ga daar geen praatje mee houden over hoe het gaat met de programmering. Je houdt het toch gewoon bij het kleine clubje dat eens in de week vertoont. Het enige wat wij dus kunnen en ook doen is... als je vijf films per dag vertoont, kun je ze niet allemaal zien. Ilona van Heeckeren kan alle beurzen afgaan naar Cannes en naar Toronto en dat doet ze dan ook en dan zie je een hele hoop films, want het is jouw professie. En voor ons is het ook onze professie, maar wel op vrijwillige basis, maar we willen per se alle films gezien hebben. We hebben een paar keer met lezingen meegedaan, die door de Vereniging van Brabantse Filmtheaters georganiseerd was en toen hadden we een paar Belgische films die het in België goed deden en een Vlaming kwam hier vertellen waarom dat nou zo'n succes was in België. Nou, er waren er verschillende bij die ons helemaal niet lagen, maar die hadden we ook helemaal niet gezien. Die zouden we eigenlijk helemaal nooit geprogrammeerd hebben, dus we zijn ook echt teruggefloten door onszelf en door het publiek van 'wat is dat nou toch voor iets?'. Dus daar zijn we voorzichtiger in geworden. Maar we zien alle films. Tweederde van het bestuur, dus twee personen, moeten minstens de film hebben gezien en dan kan het geprogrammeerd worden. We hebben zelden tot nooit zoiets van 'deze wil ik per se niet vertoond hebben'. We hebben ook niet een hele commissie. Bijvoorbeeld de Filmliga in Oss hebben acht of negen mensen die alleen maar met programmering bezig zijn en dan komt er ook alleen maar een gemiddelde tussen. Of je moet zeggen 'we moeten toch altijd wel een dal en een piek hebben', maar niet op de automatische piloot werken. Maar bij ons is het zelf zien en daarop programmeren en dat gaat gewoon goed. Het enige nadeel is,

mijn vrouw is dan ook iets ouder, het derde bestuurslid is ook rond de 60 en voorheen hadden we nog een jongere erbij van een jaar op 30. Dat zou ik ook wel graag willen, dat er vanuit die kant, ook voor de continuïteit, want wij hebben ook niet het eeuwige leven, dat je gaat kijken hoe het over vijf jaar zou zijn en dat zou iets voor de toekomst kunnen zijn. Nou, dan kunnen wij misschien afgehaakt zijn of het publiek blijft weg en dat er geen verfrissing is in de programmering of het kader is nog smaller geworden. Dus dat zijn wel dingen die we komend jaar wel ter hand moeten nemen. Dat kan alleen maar door jongeren erbij te krijgen. Met jongere denk ik aan iemand tussen de 30 en de 40 jaar. Ik vraag ook af en toe wel eens aan mensen die hier bijna altijd komen: wat zou je ervan vinden? Wat zouden we kunnen draaien naar jouw mening? Dan merkt men toch wel van 'dat is toch leuk, dat jullie het voor ons doen, jullie programmeren'. Het verwachtingspatroon dat wij hebben valt binnen een bepaalde bandbreedte, dus dat vinden wij ook. We hoeven niet dit of dat te zien. Dit is gewoon goed. Maar voor onszelf denk ik dat het van belang is om daar ook de frisheid in te blijven houden.

[00:44:27.05] I: Nou, de laatste vraag was waar jullie over vijf jaar hopen te zijn en daar hebt u net al iets over gezegd.

[00:44:46.29] R: Ja, nog te leven, dat is ook wel heel belangrijk. Voor mij is het misschien anders dan voor de andere twee. Ik maak de flyers, ik ben het drukste bezig met de programmering, ik verzorg de website. Ik ben er dagelijks mee bezig. Ik hou ook alles bij, Twitter, de Facebookpagina, die hebben we ook, we zorgen voor cursussen, dat we daar naartoe gaan om toch ook een frisse blik te blijven houden. Dus voor mij is het ook wel belangrijk, dus ik zit er ook volledig in. Maar dat is natuurlijk ook een gevaar, want dan kan je ook heel dominant zijn en de ontwikkeling van andere blokkeren, zonder dat je dat zelf in de gaten hebt. Maar ja, twee kapiteins op één schip gaat ook soms heel lastig. Dus zoals het nou gaat, vind ik het prima. Maar voor de club zelf is het denk ik breder kijken en een beetje terugtrekken, dat zou op zichzelf niet zo slecht zijn. Niemand belt bij mij aan en zegt 'ik wil ook wel bij jullie in de club iets te zeggen hebben', die kom je niet tegen, want het kost ook weer tijd. Maar het kan best zijn dat we door onze houding zonder ons er van bewust te zijn, kunnen we mensen ook afsluiten die het leuk lijkt om ook films te programmeren of ook wel eens een keer een praatje houden. Dus daar moeten we gewoon aan werken. Ik vind wel dat

het nodig is, want continuïteit is belangrijk en wij kunnen er ook een keer mee ophouden. Zo simpel ligt het. We hebben wel een bestuur, maar het bestuur zijn mensen die dagelijks bezig zijn. Dus we bouwen zelf ook op. Het scherm in Het Gasthuis van 4,5 meter breed moet toch weer omhoog getild worden, de beamer moet klaarstaan, het geluid moet het doen, de stoelen moet klaar gezet worden. Het is geen bioscoopervaring in principe. Je zit in een donkere ruimte op een groot scherm te kijken en wat erop komt is blu-ray en dat vind ik gewoon perfect. We hebben echt een professioneel ding. Zo'n jaap is het, we kunnen het nog net tillen. En we zijn ook niet met de digitalisering meegegaan. Dat was voor ons ook een keuze, moeten we dat nou doen? In het grote theater zou die beamer, die DCP, moeten staan, maar voor tien keer, om daar zestigduizend euro voor uit te geven, dat doen we dus niet. We hebben ook geen moeite gedaan naar de gemeente toe om te zeggen dat we geld willen hebben, want anders is het einde oefening. Toen hebben we zelf, want we zagen het al aankomen, een professionele jongen gekocht en een jaar voor gespaard. Dus nou doen we het met blu-ray en dat houdt ook in, als je met blu-ray draait, kun je sowieso al niet actueel vertonen. En als je met blu-ray draait houdt in dat ook heel de blu-ray wel eens ter ziele zou kunnen gaan, want dat zie je ook naar beneden toe gaan en dat wordt ook allemaal video on demand. Dus ja, hoe is het over vijf jaar? Ik hou mijn hart vast of die manier van projecteren nog wel kan. Ik wil best iets betaald downloaden, maar ik ga niet live streamen. Dat ga ik dus niet doen, want er hoeft maar wat te gebeuren met de verbinding en daar hang je dan. 150 man zitten binnen en het beeld valt stil, dat moeten we niet hebben. Voor ons moet het ook leuk zijn. Het moet wel in evenwicht blijven. Dus dat is wel een grote uitdaging. Heel de vernieuwing van het content, hoe dat aangeboden wordt aan het publiek. Maar als het niet anders is, bedenken we wel weer iets anders. We zitten gewoon in een andere situatie dan andere filmhuizen. Je hoeft maar naar Veghel te gaan, dat wordt door De Blauwe Kei georganiseerd. In Uden wordt het door De Pul georganiseerd, een jongerencentrum. In Oss, de Filmliga zit in een bioscoop. De Groene Engel is een eigen filmtheater met theater en muziek. Wij zijn niet meegegaan, dus we beginnen met twee 35mm projectoren, die staan er nog steeds. Nou dus niet, dus we zijn al anders. We zouden bij wijze van spreken, als we deze situatie zo hebben, al geen lid meer kunnen zijn van de NVB. De NVB verplicht je gewoon via de digitale poort de films te vertonen. Die vinden dat maar niks, al dat blu-ray en dat DVD gebeuren. Maar wij zaten er al heel lang in. Vroeger hadden de filmhuizen een aparte stichting, de ANF, Algemene

Nederlandse Filmtheaters. Dat was een aparte club. Alle filmtheaters zaten daarin. Op een bepaald moment ging dat financieel niet goed en toen heeft de NVB die club opgezogen met tot gevolg dat we ook trailers moeten draaien met de Albert Heijn actie toestanden en dat is heel ver van de filmtheaters af. Je ziet ook dat de filmbeurzen, wat er aangeboden wordt door de distributeurs, veel anders zijn dan tien jaar geleden. Toen was het nog echt film als kunst, films als een aparte unit. Nu is het meer het zoveel mogelijk publiek zien te trekken, dus het zijn allemaal films die op een of andere manier veel publiek trekken. De reclame of je hoeft maar bij De Wereld Draait Door te komen en het stijgt al.

[00:51:02.04] I: Een soort tussenvorm tussen amusement en arthouse is dat dan?

[00:51:07.04] R: Ja. Met CineCity is dat begonnen. Dat vond ik echt helemaal niks. Film als kunst, film als een artistieke uiting, is minder geworden. Er wordt veel meer gekeken naar omzetten en bezoekersaantallen. Je hoeft maar in Eindhoven te gaan kijken, ik weet niet hoeveel bioscopen en filmtheaters ze daar hebben, maar ze draaien allemaal hetzelfde. Want dat moet in drie weken allemaal binnen zijn. Waar is je onderscheidend vermogen? Het ene theater zit toevallig dichterbij mijn huis, anders moet ik een kilometer verder lopen. Ja, dat vind ik dus helemaal niks. Maar ja, ik ga niet vechten tegen de wereld. Maar dat vind ik een heel raar fenomeen.